

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
danjih ob torekih, četrtekih
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za en mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50
za pol leta . . . 5.— „ „ „ 9.—
za vsa leta . . . 12.— „ „ „ 18.—
Naročnine se plačujejo naprej na naročbe
brez priložne naravnice se sprava ne
ozira.

Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč.
izven Trsta po 4 nč.

Oglas se računa po tarifu v petiti; za
naslove s debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, osmrtnice in javne zahvale, do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker ne frankovani se ne
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema upravnništvo ulice Molino plo-
colo št. 3. II. nadst. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst. Odprte reklama-
cije se proste poštnine.

„V edinosti je moč“.

Po štrajkih.

Precej hudo je bilo zavrelo v našem Trstu. Imeli smo štrajkov na vseh koncih in krajih. Valoviti se je pričelo tudi v nas ono gibanje, ki vnama duhove v delavskih masah po vsem svetu. To gibanje je naravno. In kar je naravnega, ni smeti obsojati. Naravno je in odgovarja človeški potrebi, da skuša in gleda vsakdo, kako bi si izboljšal svoje položaje. V tej smeri se gibljejo prizadevanja vsega človeštva. Mar naj bi zamerili le delavcu, ako dela to isto, kar delajo tudi drugi in to čisto manje opravičeno nego delavec? Naravnost smešen se nam vidi dandanes politik ali državnik, ki bi hotel ali prezirati ali pa dušiti socialno gibanje, ako bi hotel kar pavšalno obsojati prizadevanja delavskih mas. Ne, to ne more biti naloga državnika sedanje dobe, da bi dušil, kar se je razvilo naravno, kar odgovarja potrebi, vzrasli iz obstoječih razmer, in kar odgovarja nagonu človeškemu: borbi velikega razreda človeštva za izboljšanje svojega položaja; ampak naloga državnika sedanje dobe mora biti skrb, da gibanje ne stopi iz svoja naravne struje, da ne zgubi iz vida svojega pravega in opravičenega cilja.

Tam, kjer je doseglo to gibanje, da se je vzravnilo razmerje med delodajalcem in delavcem, tam moramo le blagosloviti to gibanje. In svojo dolžnost je storila le ona oblast, ki je pritiskala na delodajalca tedaj, ko si je mašil ušesa pred opravičenimi pritožbami delavca, a je zaresno in hkratu odločno svarila tudi poslednjega, ako je bil pretiran v svojih zahtevah. Delodajalci in delavci naj si zapomnijo: vse naše življenje, ves red in gibanje v družbi človeški so sestavljeni iz samih — kompromisov. Nikdo naj si ne domišlja, ni posamičnik, ni stan, da si bode mogel urediti svoje razmerje prav po svoji lastni volji, brez ozira na potrebe in zahteve svojega bližnjega! Odjenjati mora ta, in odjenjati mora oni, ako hočemo, da bomo živeli kakor ljudje, da bode življenje res življenje, človeka dostojno življenje! Gori smo že rekli, da

je že prisojen človeku nagon prizadevanja za izboljšanje svojega stanja. Ta nagon nosijo v sebi vsi ljudje in vsi razredi. Ker pa se to prizadevanje pri posamičnih ljudeh in stanovih giblje v različni in čisto naravnost križajoči se smeri, gorje, ako bi ne bilo kompromisov!! Gorje, ako bi ne hotel ni za las odjenjati ni ta, ni oni. To bi bila splošna borba, vojna med človekom in človekom, in posledica vsemu — poguba za vseh. V tem slučaju bi se pokazalo socialno gibanje v svojih najgroznejših, krvavih oblikah! In trpeli bi na tem — zapomnimo si to! — vsi! Vsi ljudje, vsi stanovi, vsi razredi bi imeli pekel že na tem svetu!

Ker je torej že taka razlika v interesih posamičnikov in stanov, treba, da odneha nekoliko ta in nekoliko oni in da pe popustljivosti na obeh straneh si prideta nasproti na pol poti, kjer naj se razmerje uglaadi in vzravna tako, da bo deti vsaj relativno zadovoljni obe strani. Zato pa rečemo lahko v obraz vsem onim agitatorjem, ki nočejo poznati potrebe zmernosti in kompromisov, in ki hujskajo ta ali oni razred v trmoglavo nepopustljivost: da se prava nevarnost ne le onim, proti katerim hujskajo, ampak tudi onim, katere hujskajo!!!

V tem pogledu so bili jako poučni tržaški štrajki, zlasti pa oni pekovskih pomočnikov. Štrajkovci so dosegli marsikaj, česar so si želeli, a nikjer niso dosegli vsega onega, kar so početkom štrajka označali kakor svojo nepremično zahtevo, kakor nekak ultimatum do delodajalcev. Uverili so se tudi naši štrajkovci, da ne gre kar tako, kakor so jim pripovedovali agitatorji. Znani so nam slučaj in izjave posamičnih štrajkovcev, iz katerih izjav smo sklepali, da bi se bili dotičniki že nekoliko dni po začetku štrajka zadovoljili s primer- nim poboljškom in da so želeli, povrniti se na delo. To jedno pa nam pritrdi gotovo delodajalci in delavci, da so imeli veliko škodo jedni in drugi vsled tega, da se niso pobotali takoj, da niso storili takoj, kar so vendar-le storili pozneje.

Dal Bog, da bi si jedni in drugi vzeli k sreči pouk, ki si ga morejo izcerpiti iz zadnjih štrajkov.

divanu je začela listati v neki knjigi. Ta pa jej je odpadla vsaki hip in premišljevala je zrla pred se. Obraz je bil nenavadno mehkega izraza in včasih je zbežal blede smehljaj po njem.

Najedenkrat je planila kvišku. Nekdo je trkal na njena vrata.

„Kdo je?“

„Odprite!“ je odgovoril Nantas.

Bila je iznenadena in odprla je mehnično. Nikdar ni prišel soprog k njej ob taki uri. Razburjenega obraza je vstopil; med potom ga je zopet zgrabila jeza. Gospodičina Chuin, ki ga je čakala na hodniku, mu je zašepetala, da je gospod pl. Fondettes že dve uri tu. Zato ni kar nič gledal na prizanašanje.

„Madame“, je začel on s surovim glasom; „v vaši spalnici je skrit neki mož.“

Flavija ni odgovorila takoj, ker so bile njene misli kje drugje. Konečno je razumela.

„Vi ste ob pamet, gospod“, je odgovorila.

Ne da bi kaj odgovoril, je korakal proti njeni sobi. Sedaj pa mu je z jednim korakom stopila nasproti in vskliknila:

„Ne vstrajajte... Jaz sem tu v svojih sobah in vam prepovedujem ustopiti!“

Tresoča se, ravna, je stala tu pred vrati. Trenotek sta obstala nepremično, nista spregovo-

In ako so ti poslednji štrajki donesli prepričanje, da v človeški družbi ni smeti butati z glavo ob zid — ker se navadno razbije glava in ne zid —, ampak da je življenje v tej družbi možno le po kompromisih in koncesijah jednega razreda drugemu; da človek naj skuša doseči le toliko, kolikor je dosegljivo in kolikor mu sosed privoliti more, ne pa vsega onega, česar bi si želel: ako so zadnji štrajki prinesli to spoznanje, potem bi lahko rekli, da je bilo to gibanje v Trstu blagodejno, ker je ostalo v svoji pravi struji in je doseglo svoj cilj.

Pa še v nekem drugem pogledu je bilo važno to gibanje: dovelo je kar hkratu ad absurdum gosp. Angelija in vso družbo v mestnem zboru. Ko je gosp. Angeli se svojim absurdnim predlogom hotel napraviti nekak kitajski zid okolo Trsta, da bi zaprl okoličanom pot v mesto, rekli smo, — pripomnivši, da so ti okoličanski prodajalci pravi dobrotniki siromašnejih slojev v mestu — da v mesecu dnij nastane v Trstu prava revolucija, ako bi se uresnilo to, kar so z onim predlogom hoteli doseči fanatiki v mestnem zboru. In glejte, dva dneva štrajka pekovskih pomočnikov sta zadostala, da se ženske po cestah zunaj mesta pričakovale naših okoličank, ter jih prosile za božjo voljo, naj jim prodaja kruha. V dveh dneh je bila že razsrjenost tolika, da so gori okoli sv. Jakoba redarji morali miriti razsrjene ženske, zahtevajoče — kruha! A kaj bi še le bilo, ako bi bil štrajk trajal dlje časa? Kaj bi še le bilo, ako bi začeli štrajkati — okoličani? Ako bi storili tako, kakor so hoteli izsiliti Angeli in družba: ako bi okoličani, bližnji in daljni, res ostali doma se svojimi pridelki? Da, prava revolucija bi bila tu. Gospodo je štrajk nepričakovano hitro dovel — ad absurdum, v smešnost. Tu imajo sedaj posledico: nižje ljudstvo prepeva sedaj zabavljice Mauronerju in Hortisu!! Kdo bi bil mislil kaj takega pred par meseci?! Je že tako, to tržaško ljudstvo. Kratkovidno je, da se da fanatizovati tudi proti onim, ki mu niso storili ničesar žalega, a komaj so prišla kruta, grenka dejstva, komaj da se jim je pokazalo

rila besedice, oko uprto v oko. On je stal stegnene- nega vratu in razprostrti rok, kakor bi se hotel vreči nanjo ter jo pahniti od vrat.

„Umaknite se“, je godrnjal surovim glasom. „Jaz sem močnejši od vas in ustopim tudi proti vaši volji.“

„Ne, ne ustopite; jaz ne dovolim.“

Kakor ob pamet je ponovil on:

„Neki mož je v vaši sobi, neki mož...“

Niti prigovarjanja se jej ni zdelo vredno, zmajala je samo z ramami. Ker je pa storil še jeden korak, mu je rekla:

„No, dobro, naj bode tu neki mož, — kaj pa to briga vas? Ali nisem svobodna?“

V pričo te besede je stopil nazaj, ker ga je zadela kakor zaušnica. Da, v resnici, ona je svobodna. Jeden občutek se ga je polastil, dobro je vedel, da je jača uloga na njeni strani in da se on vede kakor bolno, nespametno dete. On se ni držal pogodbe, njegova strast ga je morala pokazati vrednim sovraštva. Zakaj ni ostal v svoji sobi pri delu? Vsa kri mu je zginila z lic in senca nepopisne muke se je razprostrla po obrazu. Ko je opazila Flavija zmedenost, ki se ga je polastila, stopila je od vrat nazaj, oko pa se jej je zasvetilo prijazneje.

„Poglejte sami“, je rekla jednostavno.

(Pride še.)

PODLISTEK

Nantas.

ROMAN.

Francoski spisal Z., prevel Minko.

Prizadeval si je torej biti prav vesel in neboječ; govoril je mnogo in konečno prepričal tasta, ki se je moral udati globoki razumnosti njegovi. Flavija ga je še vedno gledala in neki mehek izraz se je pokazal za tenotek na njenem obrazu.

Do polnoči je delal Nantas v svoji sobi. Polagoma se je bil razvnel; za njega razven tega dela ni bilo ničesar, tega finančnega mehanizma, ki ga je sestavil on sam, kolesce za kolescem, u- kljub neštevilnim oviram, ki so se mu stavile na- sproti. Ko je udarila ura dvanaest, dvignil je glavo iz navade. Globoka tišina je vladala v hotelu. Najedenkrat se mu vzbudi spomin; v naročju te sence in moika se prešestuje. Ali težko se mu je zdelo zapustiti naslonjač in obžalovanjem je odložil pero. Storil je nekaj korakov, da se pokorava neki prej- šni volji, ki se noče oglasiti. Najedenkrat mu je šinila kri v glavo, oko mu je zažarelo in trdnih korakov je hitel v prostore svoje soproge.

Flavija je ta večer odpustila služkinjo prej, nego navadno. Hotela je biti sama. Do polnoči je bila v malem salonu poleg spalnice. Počiva je na

življenje v svoji resničnosti, pa se je streznilo in se srdi na one, ki so je fanatizovali zoper — nedolžne.

Da, slavna gospóda v mestnem zboru: danes se ste dovedeni ad absurdum, in to tako temeljito, da socialistička glasila govore zaničljivo o vas kakor o stranki, ki — umira!

DOPISI.

S Pomjanščine. [Izv. dop.] Med različnimi vestmi čitali smo nedavno v „Edinosti“ pod naslovom „Vrhunec italij. kulture v Istri“, mično, a žalostno dogodbo, ki nam opisuje, kako nizko so padli istrski irredentisti in njihovi podajči v svoji dozdevni kulturi. Tudi v župniji Pomjan se je, (kakor mi je pravil prijatelj, slučajno mudeči se v Pomjanu), dogodilo nekaj sličnega. Dogodek je sicer smešen, a tudi žalosten; objavljamo ga pa le za to, da svet zazna, kam dovaja nevedno ljudstvo ona glasovita italijanska kultura, zavoljo katere smo Slovani v Istri še vedno tepnani „iz višjih ozirov“. A kaj hočemo, saj znamo že zdavnej, da skuša italijanska gospóda izriniti iz src prostega ljudstva verski, narodni in avstrijski čut, ker nasprotniki rabijo za svoje svrhe le takih ljudi, takih propalce.

V vasi Manžan, župnije Pomjan, umrla je nedavno neka žena Res, da bi bilo nekoliko težavno nositi precej težko truplo po hribu proti Pomjanu na pokopališče, a če bi bilo le kaj resne volje, bi se vse lahko zgodilo, ker verski čut premaga vse, tudi slučajne neprijetne duhove. Toda, kaj so si izmislile modre glavice v Manžanu? Njihov „capovilla“, in sedanji „vredni“ občinski prisednik in bivši župan se je lepo odtegnil, misleči si menda: naj store, kar hočejo! dasi je bila njegova dolžnost gledati na to, da se pogreb izvrši po stari navadi in dostojno, kakor zahteva verski čut. A na mesto tega je zginil nekam. Nosilci, prepiti že zdavnej namišljene italij. „avite colture“, dobro vedoči, da se jim ne zgodi nič žalega, naložili so meni nič tebi nič krsto na majhen voz, jo povezali kakor mrtvo žival, upregli enega osla in mulo, ter hajdi žnjo proti Pomjanu! Smešen, a žalosten prizor se nam je ponudil v Pomjanu: spredaj križ, za križem duhoven, za njimi krsta povezana z vervi na majhnem vozičku, v vozle po uprežena osel in mula! Omeniti moram, da ondodni duhoven nikakor ni hotel voditi takega spreveda, ampak zahteval je odločno, da so pristopili nosilci. Mi smo si mislili, da morda v Italiji vozijo tako svoje mrtve k večnemu počitku, ker jih tako radi posnemajo naši Lasiči! Morda so pa Abesinci tako pokopavali vojake italijanske, ker jih je bilo preveč, da bi jih nosili.

Vendar: nam se je ta prizor videl ostuden, a milovali smo ob jednom ubogo ljudstvo, katero je italijanska kultura privedla tako nizko. Niti divjaki, Turki, bi ne storili kaj takega! Lahko ste zadovoljni gospodje-suroveži v Kopru! Lepih učencev imate, med tem ko vam naši someščani — ki so vas, žalibog, spoznali nekoliko prepozno, vendar še dobro — obračajo hrbet.

Cenjeni čitatelji naj si pa zapomnijo dobro, da se je to zgodilo v župniji Pomjan, ob času, ko vodi občino neka „senca“ občinskega upravitelja, oziroma, ko de facto vodi občino znani Ant. Bartolich, ob času prisedništva bivšega župana Gugnaza!

Pošteni volilci občine Pomjan, posebno pa sin umrle, in tako „lepo“ pokopane žene, naj si pa zapomnijo še bolj, da bi se jim godilo še slabše, ko bi prišla italijanska stranka na krmilo o predstojecih občinskih volitvah. Mi znamo pozitivno, da so si dali vsi kandidati italijanske stranke častno besedo — v kolikor se pri takih kreaturah sploh more govoriti o kaki časti — da napadejo najpopred na duhovščino. Kost bi bila sicer trda, tako trda, da bi se jim utegnili polomiti zobje, a vendar bi kaj takega pošteni volilci ne mogli trpeti. Kaj ne, g. urednik, tudi v tem slučaju se kaže vrhunec italij. kulture v Istri!

To je mična dogedba s Pomjanščine, a cenj. čitatelji naj pričakujejo v kratkem še mičnejih. Za danes le toliko, da si zapomni marsikdo velepomembni dan 18. avgusta t. l. Najbode svet torej govoril in sodil, če pravica počiva in spi — čemo videti, kedo se naveliča!

Politiške vesti.

TRSTU, dne 26. avgusta 1897.

K položaju. Včerajšnji oficijozni listi pišejo še precej energično o dogodkih v Aschu. Zlog „Reichswehr“ je celó grozilen. Vprašanje je le, dali bodo dejanja odgovarjala v Aschu. Tako piše sinočnja „Triester Zeitung“: „Mi se bojimo močno, da bode nemško stvar drago stal sklep nemških zaupnih mož. Bog zna, da-li še kedaj pride Nemcem na Češkem predlog za sporazumljenje pod toli ugodnimi pogoji, kakor se je storilo to v načrtu vlade. Gotovo pa je le-to, da je včerajšnji sklep težko kompromitiral češko-nemške poslanca“. In na drugem mestu: „Odklonitev predlogov vlade za spravo, odklonitev same udeležbe na konferenci kaže jasno, kako daleč je prišlo z češkimi Nemci. Mi se bojimo, da bode moral občutiti to narod nemški v vseh svojih členih“.

Včeraj je bilo na Dunaju posvetovanje ministrov. Posvetovanje je trajalo dve uri in pol. Po posvetovanju je imel grof Badeni daljši pogovor z ministrom za vnauje stvari, Goluchovskim. Takoj se je prijavilo vsem povablencem na pravne konference, da teh konferenc ne bode. Grof Badeni odide te dni v Italijo, da sporoči cesarju o sklepu ministrov in o položaju. Menenje je splošno, da ministerstvo se mora preosnovati. Le v tem grede menjenja navskriž, da-li se to zgodi takoj, ali pa še le na jesen.

Kamen se je torej jel valiti. Po dogodkih v Aschu, kjer so Nemci vrgli od sebe zadnje ozire do avtoritete države, in po sklepu nemško-čeških poslancev, morajo odločilni krogi storiti odločilen korak. Ti krogi stoje pred alternativo: ali varovati svojo avtoriteto s pomočjo lojalnih življenj na desnici, ali pa kapitulovati pred nemškonacijonalno anarhijo. Toda premislijo naj dobro, kako bi moralo uplivati na vse lojalne življe, ako bi se zgodilo to poslednje! Saj so rekli Nemci sami v svojih resolucijah, da ne gre več za češko-nemški prepir, ampak za avstrijsko vprašanje. Tako je tudi res! Ali tudi to je res, da je avstrijskim državljanom dolžnost varovati — Avstrijo! In na tem jih ne smejo ovirati nikaki oziri na „voranleuchtende deutsche Kultur“.

Dogodki na Češkem. „Nulla dies sine linea!“ bi se lahko reklo danes o Češki. Slednji dan prinaša kaj novega in to „novo“ je pač take naravi, da more pravi človekoljub in pravi avstrijski državljani zmagati z glavo in prašati: „kje smo?“ — Poročila iz Aša na Češkem govore o ostudnih orgijah ne le proti vladi in proti narodu češkemu — ampak tudi proti državi. Niti nedolžnim vojakom ni prizanašala nemška srditost. Le v kratkih potezah jih hočemo načrtati svojim cenjenim čitateljem; zajelno pa prosimo tudi veleštovanega gospoda Frausa, da obrne svojo pozornost na te dogodke, to je istega gospoda Frausa, kateremu so bili naši Barkovljani najbolj zdvijani element, kolikor ga pozna njegova mnogoletna praksa.

Pozor torej!

Dne 21. t. m. je bilo mesto Aš na Češkem vse v zastavah, seveda samo pruskih, ni jedne avstrijske ni bilo.

Došlo žandarmerijo je zasramovala svojat na nečuvčen način. Župan Schiedler in drugi ščevali so ljudstvo z različnimi surovimi govori. Neki popotnik iz Nemčije se je dejanski zagrešil proti žandarmeriji. Iz Nemčije je došlo vse polno poročevalcev onostranskih listov. Prebivalstvo ni hotelo dati žandarmeriji niti strehe, morali so iskati zavetja v poslopju c. kr. okrajnega glavarstva, a niti slame za ležišča ni bilo dobiti. Dne 22. t. m. vrelo je od vseh strani ljudstva, došlo je do 15.000 ljudi. Ker se ni posrečilo zborovalcem, da bi se preklicala prepoved, vlekla se je vsa masa, 15.000 ljudi, preko meje na Bavarsko in Wildenan. Na čelu masi so bili avstrijski poslanci Iro, Schücker, Rissinger in Ludvig. Oddelek žandarmerije in dva polit. komisarja sta jih spremljala. Jednega komisarja so vrgli v jarek, ga topli in ranili. Na meji so jih čakali politični avstrijski uradniki. Ko je le-te, zagledala sodrga, se je vrgla nanje in jih pretepala ter ranila v obrazu. Žandarji so rabili bajonete, a bili so preslabi proti tolikemu navalu. Na večer so se vrnili razgrajalci v Aš in tu jih je sprejelo dva bataljona vojaštva.

Toda svojat je zaničevala vojake, pljuvala po njih in jih ometavala s kame-

njem. Ti in mnogo drugih nezaslišnih hudodelstev proti avstrijski oblasti so se ponavljali v pozno noč in vendar se razgrajalcem ni zgodilo drugega, nego da je bilo nekaj zaprtih. Kaj, ako bi se bili spozabili naši Barkovljani tako daleč?!

Predsednik francoske republike v Rusiji. Triumfalni spreved. Tema besedama je označen vsprejem, ki so ga priredili v Kronstadtu in Petrogradu predsedniku republike francoske. Ko je Faure došel v Petrov dvor, pozdravljala ga je množica neopisnim navdušenjem. Veliki knezi so mu stiskali roko, a car Nikolaj ga je dvakrat poljubil. Predsednik je zajabal konja, da si ogleda častno kompanijo. Med jahanjem je godba svirala marzeljezo. Potem sta car in predsednik sela v kočijo; v drugih kočijah pa so se vozili veliki knezi, ministri in spremstva. O frenetičnem vsklikanju množice sta se vozila car in predsednik. List „Journal de St. Petersburg“ vzklika: „Prihod predsednika Faure-a utrdi še bolj vezi prijateljstva, ki spajajo oba naroda“.

Sicer pa govoriti v lapidarnem slogu napitnici, ki sta ja izustili car in predsednik v palači v Petrovem dvoru. Car je povdarjal, da vsa Rusija v soglasnem veselju pozdravlja ta obisk, in je razrekel nado, da se še trdnjeje spojé vezi prijateljstva in simpatij med obema državama. Predsednik Faure pa je povdarjal, da sreča obeh narodov bijejo v soglasju, nadahnjena mislijo vzajemne zvestobe in miru“.

To so dovolj jasni pojavi — recimo naravnost — trdne aleance med Francijo in Rusijo!

Slednjič bodi objavljena še nastopna brzojavka, ki jo je odposlal župan praški dr. Podlipny gosp. Sansbeufu, predsednik elezaško-lota ringiške zveze: „V trenutku, ko predsednik republike odhaja v Petrograd v ta namen, da utrdi zvezo dveh narodov, dovolite prijatelju Francozke, da porabim to priliko in odpošljem francoskim prijateljem svoje najživahnije in najpristrčniše čestitke. „Živela Francija! Na zdar!“

Red odklonil. „Gaulois“ objavlja iz Petrograda brzojavko, da je sedanji ruski polkovnik princ Luis Napoleon odklonil red črnega orla, katerega mu je podelil ondi cesar Viljelm. Odklonitev je motiviral princ s tem, da kakor jednostavni polkovnik nima pravice vsprejeti tako visokega odlikovanja. — Morda pa tiči vzrok vendar kje drugje? Ali nemški cesar ni znal sam, v kateri šarži zasluži častnik tako visokega odlikovanja? Ne, to je politična demonstracija Francoza proti Nemcem.

Različne vesti.

Vseslovenski shod. „Primorski list“ piše: „Slovenski narod na Primorskem ima mnogo potreb, mnogo teženj, zato naj pošlje tudi mnogo zastopnikov na vseslovenski shod.“

Oni gospodje pa, katerim ne bo mogoče, udeležiti se tega shoda, naj javijo to po dopisnici, da se bode moglo tem več drugih zaupnih mož vabiti na to velevažno skupščino.

Kakor rečeno, ima biti vseslovenski shod v Ljubljani velikega pomena za slovenski narod. In ker je od usode posameznih narodov odvisna i usoda države, zato bo ta shod tudi važnega pomena za našo slavno Avstrijo. Vsi oni torej, katerim je na srcu sreča slovenskega naroda in usoda slavne Avstrije, naj se udeležijo tega shoda.

Vsako, ki je napaden, se mora braniti, da se ohrani, ker mora vsakemu biti lastni obstoj vendar najljubši. Le s tem, da častno obstoji, zamora opomoči i ostalim.

Slovenski narod, i ti hočeš obstati, hočeš častno obstati, zato se pa gani in brani, da te ne zatró tuji navali! V obilnem številu priteci in prideri torej v Ljubljano na vseslovenski shod, govori, prosi in zahtevaj po svojih poslancih to, kar ti gre in pripada po božjih, naravnih in državnih zakonih!!

Ponižna prošnja do slav. c. kr. policijskega vodstva. Več gospodov se mi je pritožilo, da slav. c. kr. policija nima „orožnih listov“, nego v nemškem in laškem jeziku. Prosim torej, slav. policijsko ravnateljstvo naj blagovoli poskrbeti tudi nam, kar že imajo drugi, namreč orožnih listov tudi v slovenskem jeziku. Nadejaje se, da slavno ravnateljstvo gotovo vstreže goi navedeni želji oziroma prošnji, se že naprej zahvaljuje

Nebodigatreba.

Nekaj žalostnega za smeh. Ta naš člančič je zadela britka osoda popravka, in celó uradnega popravka, katerega je treba objaviti po zakonu brez vsake opombe. No, radi tega pa stvar vendar-le ni zgubila prav nič na smešnosti. Ko smo prejeli popravek, smo ga takoj pokazali mladeniču, ki nam je bil prijavil stvar. Ta se je začel najprej smijati, ko se je spomnil na komični dogodek. Potem pa je postal sila resen ter se začel jeziti na vso moč na ces. kr. pristojbinski urad; ni mu šlo v glavo, kako se more popravljati taka gola in čista resnica. Zagotavljal nam je, da je vse res do pičice, kar nam je povedal ter je ponavljal še enkrat, da je nesel na c. kr. pristojbinski urad vlogo, v kateri je prosil neki varuh, da bi smel za svojega zavarovanca plačevati v obrokih dedno pristojbino, sklicevaje se na slabo gmotnostanje in finančne kalamitete, in da mu je uradnik pri vložnem zapisniku, ki je pregledal in sprejel prošnjo, vrnil isto besedami: „Poiché la istanza tratta di stagno e calamita, bisogna un bollo di soldi 50“. Rotil se je, da priseže na vsako besedico ter je dostavil: „Saj me še danes boli trebuh od smeha“. O tem je tudi predlagal dokaz po zvédencih.

Mi smo prepričani za trdno, da je vse res, kar nam je povedal ta mladenič, ker ga poznamo in vemo, da je resen, resnicoljub in vsega zaupanja vreden; na uradni popravek pa ne damo ni piškavega oreha v prvo, ker imamo glede popravka na podlagi toli zlorabljenega § 19 tiskov. zakona jako britkih skušenj, v drugo, ker slavni ces. kr. pristojbinski urad oziroma njega predstojnik ni prav preiskal stvari, ker ni zaslišal niti glavne priče t. j. našega mladeniča, nego, kakor po navadi, najbrže samo krivca, kateremu pa gotovo ni bilo ležeče na tem, da se izve resnica; ter je na tak način kozla, ki je zašel v zelnik, postavil sodnikom samemu sebi; in tretjič pa radi tega ne, ker nimamo nobenega povoda, da bi dvomili na resnicoljubnosti svojega poročevalca in ker se nam zdi dogodek povsem verjeten z ozirom na obstoječe razmera.

Ta popravek je torej — da se izrazimo po italijanski prislovice — pustil vreme, kakoršno je našel. —

Slavnemu c. kr. pristojbinskemu uradu pa svetujemo, naj ne popravlja resničnih poročil, nego naj raje popravlja tam, kjer je res treba popravka.

Altro che popravki! Iz gotovega vira doznajem, da tržaška davčna administracija razpošilja samo nemško-laske „Erklärung“ in „Dichiarazione“ za odmerjenje pridobnine. Dalje doznajem, da dotičnih tiskovin „tudi“ v slovenskem jeziku — niti nimajo v Trstu! Čas bi že res bil, da bi se jenjalo s tako enakopravnostjo (?), v kar naj pripomorejo v prvi vrsti obrtniki samistem, da vrnejo omenjene „Dichiarazione“ ter da zahtevajo tiskovin, kakoršne bodo mogli razumeti sami brez tolmačev. Barkovljani bi morali biti v vzgled našim mestnim obrtnikom, toda bojim se, da bodo male tako odločnih in srčnih — dasi so narodnjaki sicer —, ki odklonejo drugojezične tiskovine in ki bodo zahtevali, naj se jim dostavi slovensko-nemške ali pa vsej trojezične. Obilo naših obrtnikov bi radi zahtevali, da se že enkrat neha se zapostavljanjem slovenskega jezika, ali bojijo se, da bi morali drago plačati to zahtevo. Po mojem mnenju ni opravičen ta strah. Zahtevajte torej, naj obdružijo z Vami v Vašem jeziku! Saj Vaši novci veljajo ravno toliko, kakor nemško-laske! Ako ne pomore vse navedeno, treba bode, da posežejo v mes naši voditelji, ter da stvar uredijo na pristojnem mestu, ker tako ne sme več dalje!

Nebodigatreba.

Nov pripravljalni tečaj za c. kr. učiteljske. S 15. septembrom t. l. otvori se pripravljalni tečaj za c. kr. učiteljske v Sežani.

Vabijo se vsi oni, ki mislijo svoje otroke posvetiti učiteljskemu stanu ali sploh, ki hočejo, da bi se njih otroci izobrazili, da se oglašijo ustmeno ali pismeno dne 13, 14 in 15 od 8—10 ure predpoldne pri c. kr. okrajnem šolskem nadzorniku v Sežani.

Sé sabo naj prinesejo krstnico in šolsko izvestje, odpustno spričevalo ali spričevalo zadnjega leta.

Ces. kr. okrajni šolski svet.

Sežana, 24. avgusta 1897.

Predsednik:

Schaffgotsch.

Prijava stanovnikov. V tej dobi splošne selitve morajo vsi hišni posestniki, administratorji in njih namestniki prijaviti oblasti vsako osebo na posebno dostavljeni jim listi. Umestno je, da opozorimo naše čitatelje Trsta in okolice na to stvar, da ne bo kake zamude ali neprijetnosti.

Dotične liste (ruoli) je dobiti na pristojnem uradu c. kr. policijskega ravnateljstva, kar se tiče mesta, a na dotičnih okrajnih policijskih komisarijatih, kar se tiče okolice. Vsaki lastnik ali njegov zastopnik je dolžan priti po tako listo in jo prinesiti zakonito izpolnjeno zopet na pristojni policijski urad skrajno do 15. septembra t. l. Ako ostane poslopje neobljudeno, je to pripomniti posebno. Razdelitev teh list se prične z dnem razglasenja te objave v dveh iztisih, jeden na račun statistično-anagrafskega urada na magistratu. Spremembe, ki se vršé po izročitvi teh list, se morajo prijaviti s posebnimi tiskovinami v 24 urah po izvršitvi. Zanimarjenja te dolžnosti se bodo kaznovala po veljavnih zakonih. Ta prijavljanja se nanašajo tudi na začasne stanovnike in posle.

Kolesarski klub „Sokol“ v Trstu priredi dne 12. septembra t. l. o priliki veselice pevskega društva na Opčinah društveno dirko iz Opčin v Štorje in nazaj.

Nabrežinski oddelok veteranskega društva naznanja slavnemu občinstvu, da priredi javno tombolo v nedeljo dne 29. avgusta t. l. v Nabrežini na velikem trgu. Začetek ob 4. uri popoldne. Dobitki: ena cinkvina 100 kron a. v., ena tombola 200 kron a. v. Srečke (srečke) se bodo prodajale na različnih krajih po 20 nč. komad. Dobitki se izplačajo odbivši finančno takso. Pred igro, med in po igri bode svirala za koncert in ples veteranske godba iz Mavhinj. K obilni udeležbi uljudno vabi

Odbor.

Posojitno in konsumno društvo pri Pobjah (poleg Kopra) vabi na veliko veselico, katero priredi v nedeljo dne 29. avgusta 1897. Razpored: 1. Jenko: Naprej, godba. 2. Pozdrav. 3. Domovini, moški zbor, pojo domači pevci. 4. Denar, šaljivo-resen govor. 5. Ti osrečiti jo hoti, poje moški zbor iz Ricmanj. 6. Mi vstajamo, deklamuje gospica Sabadin. 8. Slovenec i Hrvat, poje moški zbor iz Tinjana. 8. Na boj! poje moški zbor iz Ricmanj. 9. Istarskim Sokolovom, poje pevci iz Dekani. 10. Srečkanje na 3 dobitke. Kratek odmor. 11. Ples. Med pesameznimi točkami bode svirala domača godba. Vstopnina: na veselico za osebo 25 nvč. k plesu 40 nvč., sedeži 10 nvč., srečke 10 nvč. Začetek točno ob 4 in pol popoldne. K obilni udeležbi uljudno vabi

Odbor.

Germska perfidnost. V Toplicah na Češkem se je imela vršiti na vrtu kneza Clary - ja veselica na korist poplavljenecem. Knez je radovoljno prepustil odboru veselice tudi vrtno prostoro. Ko pa je prišla kneginja Clary zjutraj pred veselico na svoj vrt, je videla, da je odbor okrasil vse prostore s samimi pruskimi zastavami. Kneginjo je to užalilo in se je pritožila pri predsedniku odbora. Ta pa jo je predrzno zavrnil, da je veselica nemška. „Dosti žalostno“ je odgovorila kneginja „saj smo vendar v Avstriji!“ — „Jaz sem najprvo Nemec!“ jo je zavrnil predsednik. Z besedami: „Sram Vas bodi!“ mu je obrnila kneginja hrbet. In zdaj napada umazana „Ostdeutsche Rundschau“ kneza in kneginjo z najnesramnejšimi psovkami. — Torej tudi čez prag dobrotvornosti si upa ta germanofska perfidnost, da izrablja vsako priliko za svoje izdajske namene! To je že ognusno do skrajnosti!

Po „Politik“.

Izseljevanje gallških Malorusov v Kanado. Avstro ogerski konzulat v Kanadi poroča, da se je v poslednjih treh mesecih na severnem delu Kanade priselilo 5000 maloruskih kmetov iz Galicije, ki so pomnožili ondoto avstroogersko kolonijo. Ljudje so se takoj lotili kmetovanja in baje dobro izhajajo. V Avstriji pa je vendarle 5000 Slovanov manj. Tudi to je nekaj!

Kolera. Na parniku „Britania“ medjumorske družbe se je med vožnjo iz Bombaya v Brindisi pojavila kolera. Bolniki in njihovi potrebniki so se izkrcali v Suez in se je dovolilo parniku, da pod nadzorstvom prevozi kanal. Italijanska vlada je ukrenila, da se sme ondi izkrcati samo pošta.

Aretovani socijalist. Urednika lista „Socijalist“, Gustava Landauerja iz Berolina, so zaprli na Dunaju.

Bicikel simbol internacionalizma? Nekdo se se je izrazil nedavno temu v neki družbi, da je bicikel mejnarodna last, ker je šport internacionalen. Pisu tega se pa stvar vendar ne vidi tako nedolžna; marveč zasledil je baš v biciklu nekaj politični „vehikel“. Mi Slovenci smemo reči, dasi smo tudi stratni biciklisti, da vendar ne vozimo toliko v tuje dežele, -akor tujci k nam. Pomislimo le, koliko Nemcev privaja bicikel vsako uro v našo domovino! In ako pomislimo nadalje, da so Nemci postali uprav zdvijani politiki proti nam, bi jih skoro smeli smatrati za nekake roknoscente na biciklu, ki si hodijo ogledavat našo domovino kakor njihovo prihodnjo last. Saj njihovo predrzno, oblastno in izzivajoče nastopanje s kolesom na Slovenskem govori dovolj glasno o njihovi pravi misli. Ne bodimo več tako nedolžni in ne glejmo poslej vsacega nemškega biciklista tako brezbržno, kakor smo to delali do sedaj. Ponovno smo že opazovali, da tako v Ljubljani, kakor na deželi nemški biciklisti čisto naravnost izzivljajo naše slovensko ljudstvo; — in ali je to kaj družega, nego pojav političke domišljavosti? Torej Slovenci, glejmo v bodoče malo bolj na noge — nemškim biciklistom!

Zanimiva moderna žena. Neki ameriški list prinaša ponatiska vredno notico o moderni ženi-materi. Mož je vprašal svojo ženo tako-le: „No, Lucija, kaj si vse počela danes?“ — „O!“ odgovorila je žena, „danes sem imela mnogo, mnogo opravila! Ob 9! uri prisustvovala sem predavanju gospé X., divno predavanje! Gospa X. predavala je o arhitekturi glavnega mesta na Martu. Škoda, da nisi bil navzoč! Za tem je predaval prof. W. o hroščih v centralni Afriki. Kako je bilo to zanimivo!“ — „To verujem“, je odgovoril soprog. — „Ob 11. uri je bil meeting v teosofičnem klubu, a ob 1/2 12. uri sem prisustvovala odboru „društva za poboljšanje ubijalcev“. — „Prav lepo!“ — „Ob 12. uri sem obedovala z gospo Z.“ — „Še lepše!“ — „Popoldne sem morala k gledališni vaji v „Ibsenovem društvu“. Kosem po vaji prišla domov, zagledala sem pred vrati dete, ki se je igralo — prekrasno dete. Veš, da se mi je ljubilo, je pritisniti k sebi in je poljubiti. Oj, ko bi vedela, čegavo je to dete!“ — Mož: „Ali ni imelo rumenih las?“ — „Da“ — „Višnjevih očíj?“ — „Da, bile so divno višnjeve!“ — „In rožnato oblačilce?“ — „Da, bilo je lepo rožnato!“ — „Torej ti zamorem povedati, čegavo je bilo dete.“ — „No, čegavo?“ — — „Naše!“ — Zares, jako moderna mati!

Obglavljenje Angiolillovo. Španska vlada je prepovedala objavljenje posameznosti iz usmrčenja Angiolillovega. Po poročilih, došlih iz San Sebastian, se je morilec branil ustopiti v kapelico. Noč pred obglavljanjem je spal malo. Vsi poskusi, spraviti ga z Bogom, so bili zaman. Zjutraj je zavžil nekaj malega in šel mirnim korakom k šafotu. V zadnjem trenutku je zavpil na ves glas: „Germinal“. Potem je položil glavo, katere ni pustil pokriti, pod sekuro in v jednom trenutku je bil mrlič. Truplo je bilo izpostavljeno do 6. ure zvečer, potem so je pokopali.

Tržaška pisma.

III.

Očetje kaki jih rodili?
Tatje, razbojniki so bili.
Narodna.

Gospod urednik! Mojo dolgo odsotnost v Vašem cenjenem listu oprostite gotovo, ako Vam razodenem, da sem bil odsoten iz Trsta ves jaz s peresom svojim vred. Še-le sinoči sem se vrnil s parnikom „Fresco in mare“ v Trst.

No, veste, moja malenkost se je premetavala v tem mej kamenjem tužne Istre, kamor sem jo, kar na svobodno roko, popihnil za par tednov. Gnal me je nekov posebni instinkt, ogledati si to deželo, kjer so si vzeli v zadnjem času Italijani patent na zatiranje Slovanov. In veste, da sem jo prav pogodil?! Veste, jaz imam neko posebno teorijo za študiranje ljudstev in njihovih značajev, njihove vrednosti in nevrednosti in ta teorija sloni na psihologičnem opazovanju ljudstev.

Takoj na koperskih tleh sem napravil fulminanten zaključek, da tu Slovincem ne cvete pčena. Koj, ko sem dospel na slano kopersko pobrežje, sem bil uverjen o tem, kajti ljud, ki je stal ob prihodu parnika na bregu, vzbudil je v

Lastnik konsorcija lista „Edinost“. Izdavatelj in odgovorni urednik: **Fran Godnik**. — Tiskarna Dolenc v Trstu.